

Onderwerp: consultatie inzake verkenning aandeelhouderschap SNB

Datum BMZ-vergadering: 8-2-2022

Registratienummer: 1843602 versie 2

Voorgesteld besluit

De commissie BMZ wordt voorgesteld:

om zich op basis van de zuiveringsvisie en de verstrekte informatie over de slibstrategie ter consultatie uit te spreken over een verkenning door het college van het aandeelhouderschap bij Slibverwerking Noord-Brabant (SNB), met het oog op o.a. een duurzame continuïteit in de slib-eindverwerking.

Toelichting

Aanleiding

Onderdeel van de nieuwe zuiveringsvisie 2050 'Samen meerwaarde halen uit de waterketen' is de verwerking van het (ontwaterde) slib dat na de biologische zuivering van het afvalwater ontstaat. De huidige contracten van HDSR voor de afvoer van dit slib lopen eind 2026 af (met een optie tot verlengen tot eind 2029). Recente ontwikkelingen en gebeurtenissen laten echter zien dat continuïteit van slibeindverwerking geen vanzelfsprekendheid is. Twee voorbeelden hiervan zijn de fosfaatwetgeving Duitsland en de problemen bij AEB/Waternet. Door de gewijzigde fosfaatwetgeving in Duitsland is het niet meer mogelijk om Nederlands slib in Duitsland te verwerken. Door het ontbreken van deze mogelijkheid is er momenteel krapte op de Nederlandse verwerkingsmarkt. Bij het Afval Energie Bedrijf (AEB) in Amsterdam is in 2019 verwerkingscapaciteit weggefallen doordat ovens plotseling buiten gebruik moesten worden gesteld vanwege technische problemen en veiligheidskwesties. Hierdoor kon AGV/Waternet het zuiveringsslib niet meer verwerken en moesten er kostbare alternatieven gezocht worden om slib tijdelijk op te slaan. Uit deze voorbeelden blijkt dat de slibverwerkingsmarkt fragiel is en dat een bedrijfszekere afzet geen vanzelfsprekendheid is. Naast continuïteit is duurzaamheid een belangrijk aspect bij de slibeindverwerking, zeker in het licht van onze nieuwe zuiveringsvisie. Zuiveringsslib bevat namelijk veel energie en grondstoffen. Het borgen van de slibeindverwerking en het vergroten van de invloed op (duurzame) ontwikkelingen in de slib(eind)verwerking is essentieel. Dit vraagt om een heldere strategie, die richting geeft aan een bedrijfszekere en duurzame (eind)verwerking van slib in de toekomst.

Ambities en doelen slibstrategie

In de nieuwe zuiveringsvisie zijn voor de slibverwerking voor 2040 de volgende ambities en doelen geformuleerd:

- In 2040 vervult zuiveringsslib een belangrijke strategische rol in de ambities en doelstellingen voor energieneutraliteit (doelstelling 2030) en het klimaatakkoord;
- In 2040 heeft HDSR een grote stap gezet in het verwaarden van zuiveringsslib met een aantal grondstoffen hoger op de waardepiramide dan nu;
- In 2040 is HDSR, conform de R-ladder¹, begonnen met het toepassen van methoden ten behoeve van een verregaande slibpreventie.

¹ [R-ladder - strategieën van circulariteit | RVO.nl | Rijksdienst](https://www.rvo.nl/nl/onderwerpen/circulariteit/strategieen)

Concretisering

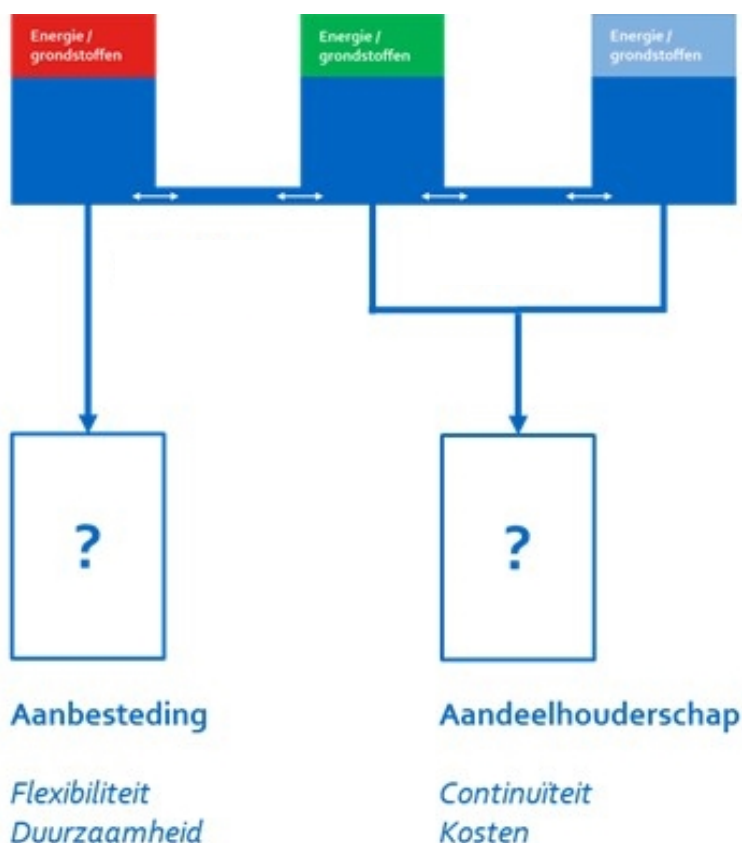
Voor realisatie van de bovengenoemde doelen worden twee routes onderscheiden, die voor de eigen rwzi's (1) en die voor de slibeindverwerking (2):

1. Op de eigen rwzi's wordt via 3 sporen invulling gegeven aan de routekaart:
 - i. energieopwekking op rwzi Nieuwegein (slibgisting);
 - ii. grondstoffenterugwinning (o.a. cellulose, Kaumera);
 - iii. slibpreventie.
2. Bij de keuze voor de inrichting van de slibeindverwerking is flexibiliteit een belangrijk criterium.

Voor de invulling van route 1 (invulling geven aan verduurzamen via 3 sporen op eigen rwzi's) worden t.z.t. aparte voorstellen aan het bestuur voorgelegd. In deze consultatie gaat het om route 2 namelijk de inrichting van de slibeindverwerking.

De gedachte uit de slibstrategie is om bij de slibeindverwerking in percelen te denken. Daarmee wordt invulling gegeven aan de noodzakelijke continuïteit voor wat betreft de afzet van het slib én de gewenste flexibiliteit om de ambities in het kader van verduurzamen waar te maken. Met een relatief klein deel van het slib kan de ontwikkeling van innovatieve verwerkingstechnieken worden gestimuleerd. Door het denken in percelen is er continuïteit in de verwerking en dragen we bij aan de ontwikkeling van nieuwe technieken, het beste van twee werelden dus:

- aanbesteding biedt flexibiliteit en mogelijkheden aan nieuwe toetreders om met nieuwe technieken slib te verwerken en daarmee bij te dragen aan ontwikkeling en innovatie;
- aandeelhouderschap bij een bestaande eindverwerker geeft met name invulling aan de gewenste continuïteit en doelmatigheid.

De bovenstaande afbeelding geeft het principe weer van het werken met percelen. Een relatief groot deel van het slib wordt, in het kader van continuïteit en bedrijfszekerheid, verwerkt via een eindverwerker waar HDSR aandeelhouder van wordt en een relatief klein deel loopt via een andere route (bijvoorbeeld via aanbesteden of via Aquaminerals) om invulling te geven aan flexibiliteit en innovatie. Exacte hoeveelheden te verwerken slib via deze twee routes worden nog nader bepaald bij de verdere uitwerking van dit principe.

Aanbesteding perceel Nieuwegein

Het afgelopen jaar zijn in het kader van de uitwerking van de slibstrategie diverse gesprekken gevoerd met slib-eindverwerkers. Uit deze marktconsultatie in het kader van een duurzame en bedrijfszekere afzet van het zuiveringsslib van HDSR op zowel korte als lange termijn, is gebleken dat de slibverwerkingsmarkt een kwetsbare markt is in termen van capaciteit en daarmee continuïteit. Daarnaast zijn er veelbelovende technieken voor verdere verduurzaming, maar deze hebben nog tijd nodig voor doorontwikkeling.

De marktverkenning was ook nodig omdat het contract voor de verwerking van het zuiveringsslib van rwzi Nieuwegein per eind 2021 afliep. Op basis van de slibstrategie en de marktverkenning is besloten tot aanbesteding hiervan, een relatief klein perceel (20% van totaal HDSR). De contractduur is hierbij gelijkgetrokken met de lopende slibcontracten (eind 2026 met optie tot 2029), zodat er mogelijkheid en flexibiliteit ontstaat voor de invulling van onze strategie. Dit perceel is afgelopen zomer gegund aan Suez B.V.

Aandeelhouderschap

HDSR wil op grond van de slibstrategie graag invulling geven aan het aandeelhouderschap, hiervoor zijn een aantal argumenten te geven:

1. Borgen continuïteit en bedrijfszekerheid voor wat betreft de slibafzet;
2. Invulling geven aan verduurzamen;
3. Versterken samenwerking met andere waterschappen in de slibmarkt.

Ad 1.

Aandeelhouderschap bij een slibeindverwerker biedt meer bedrijfszekerheid dan het aanbesteden van zuiveringsslib. Juist omdat de slibverwerkingsmarkt een kwetsbare markt is (aanbestedingen kunnen mislukken) en omdat continue en langlopende afzet van groot belang is, is dit een belangrijk punt voor HDSR.

Ad. 2

Aandeelhouderschap kan invulling geven aan verduurzamen. Dit hangt wel af van de ambities van de slibeindverwerker en de aandeelhouders. Daarom is dit ook nadrukkelijk aan de orde gekomen tijdens de marktverkenning met de potentiële partijen.

Ad. 3

Aandeelhouderschap biedt de mogelijkheid kennis en kunde te bundelen, slagkracht te vergroten en de samenwerking tussen waterschappen bij de slibverwerking versterken. Aan de andere kant wordt ingeboet op flexibiliteit en keuzevrijheid.

Mogelijke opties invulling aandeelhouderschap

Tijdens de marktverkenning is onderzocht in hoeverre aandeelhouderschap ook vanuit de markt bezien een optie is en met welke partijen dat mogelijk is. Uit de marktverkenning zijn hiervoor twee partijen naar voren gekomen: SNB en HVC. Met beide partijen zijn verkennende gesprekken gevoerd het afgelopen jaar, maar vanuit een verschillend vertrekpunt.

SNB heeft verwerkingscapaciteit beschikbaar, omdat het momenteel al een groot deel van het slib van HDSR verwerkt. Tijdens de gesprekken is gebleken dat SNB het aantal aandeelhouders (momenteel 5 waterschappen) wil vergroten ten koste van het aantal contractanten. De ambities van de aandeelhouders en SNB rondom verduurzamen liggen in lijn met de duurzaamheidsambities van HDSR. Daarnaast zijn er binnen het aandeelhouderschap mogelijkheden om zelfstandig aan de slag te gaan met het verduurzamen op onze eigen rwzi's en hiermee invulling te geven aan route 1 (zie boven). Een groot deel, maar niet al het slib van HDSR hoeft via SNB verwerkt te worden. Zo biedt aandeelhouderschap ruimte om invulling te geven aan het boven beschreven denken in percelen. Tijdens de gesprekken bleek ook dat SNB het huidige contract met HDSR wil opzeggen, omdat het verwerkingstarief onder de kostprijs ligt en de aandeelhoudende waterschappen momenteel de facto betalen voor de verwerking van het slib van HDSR.

HVC, de andere mogelijke partij, heeft momenteel geen verwerkingsruimte om het zuiveringsslib van HDSR te verwerken. Hiervoor zal capaciteit moeten worden gerealiseerd. Het realiseren van extra verwerkingscapaciteit neemt naar verwachting minimaal 5 jaar in beslag. Een aandeelhouderschap bij

HVC is daarom op dit moment minder concreet. De nader verkenning van de mogelijkheid om aandeelhouder te worden is daarmee volgordelijk, eerst nader verkennen van de mogelijkheden bij SNB en pas daarna bij HVC.

Consultatie

Voor HDSR is aandeelhouderschap conform de zuiveringsvisie een mogelijkheid om de continuïteit te waarborgen, invulling te geven aan verduurzaming en de samenwerking te versterken. Wij vragen u om op basis hiervan zich uit te spreken over een verkenning door het college van het aandeelhouderschap bij Slibverwerking Noord-Brabant (SNB).

Vervolgproces onder voorbehoud besluitvorming algemeen bestuur

Na een positieve uitkomst van de hiervoor omschreven consultatie tot verkenning, wordt e.e.a. vastgelegd in een intentieovereenkomst met SNB, onder het expliciete voorbehoud van besluitvorming over een aandeelhouderschap door het algemeen bestuur. Op basis van de vastgelegde intenties wordt vervolgens een nadere uitwerking opgesteld van de mogelijkheden, wenselijkheid, voorwaarden, condities, financiële aspecten etc. van het aandeelhouderschap.

Planning besluitvorming algemeen bestuur: 3^e kwartaal 2022

Op basis van de uitkomst van deze uitwerking wordt naar verwachting in het 3^e kwartaal van 2022 een voorstel tot aandeelhouderschap bij SNB ter besluitvorming aan het algemeen bestuur voorgelegd.